

Predikan av Jenny Arnerlöf - 2021-01-10

I veckan träffade jag en församlingsmedlem här i kyrkan som var här i kyrkan för att rengöra våra kaffetermosar. Denna medlem hade ett speciellt rengöringsmedel med sig som innehåller mikrober. En mikrob är en organism som är så liten att den inte kan ses med blotta ögat, men mikrober har stor påverkan på tillvaron och de finns överallt. Många mikrober lever i symbios med oss människor, och de är nyttiga för bland annat vår matsmältning. Tack vare mikrober blev kyrkans kaffetermosar av med avlagringar som lätt bildas i botten.

Nu undrar ni vart denna predikan är på väg?

Att fundera på Guds val att skapa en värld, där små osynliga varelser spelar en viktig roll, kan vara bra när vi alla suckar och stönar över vad ett litet virus kan ställa till med. Men det är inte mitt syfte med att lyfta fram mikrober. Goda mikrobers diskreta sätt att finnas och vara till nytta i tillvaron följer samma försynta sätt att främja liv och hälsa som Jesajas "tjänare" i dagens gammaltestamentliga läsning. Från vers 2 hörde vi, "Han ropar inte, han höjer inte rösten, hans stämma hörs inte på gatorna."

De verser som kommer efter dagens textavsnitt från Jesajaboken poängterar att resultatet av tjänarens arbete är inget mindre än skapelsens förvandling och förnyelse. Gud väljer alltså att använda "osynliga" tjänare för att åstadkomma förvandling av skapelsen och samhällen.

Drama-serier som "Downton Abbey" och "The Crown" har visat oss att bra tjänare på godsen gör sina uppdrag mestadels obemärkt av människorna som njuter av deras tjänster. Också denna bild för Guds osynliga tjänare

stämmer väldigt bra, fast utan de hierarkiska och förtryckande ordningarna i ett klassamhälle.

Dagens bibeltexter bekräftar dock något som är mycket viktig för oss att veta: att Gud ser på sina tjänare med välbehag, glädje och kärlek. Gud tar inte sina tjänare för givet. Detta är viktigt att understryka, eftersom vi inte brukar ösa beröm över de otaliga vardagshandlingarna som vi gör i tjänst till varandra och för Guds rike.

Jag vill påstå att alla som har delat bostad, kontorsyta eller (som här) en kyrkobyggnad med andra människor har upplevt tjänarens frustration och känsla att "ingen ser hur mycket jag gör för att hålla ordning och harmoni i denna plats". En tjänare gör viktiga uppdrag, oftast på ett obemärkt sätt.

Men vilka uppdrag i vardag, arbete, politik och kyrkans liv är viktiga?

Viktiga uppdrag är uppdrag som märks när de inte blir gjorda. I ett hushåll - som är en mikrokosmos av ett samhälle - är matlagning, renhållning, och uppvärmning exempel på vad som är viktigt. Detta betyder att all tjänst vi gör, vare sig det är att byta blöja på vårt barn, att plocka upp skräp från trottoaren, att dela ut mackor till de hungriga, eller dela ut nattvarden i församlingen, all tjänst vi gör har betydelse inför Gud.

Tjänaren som profeten Jesajas text beskriver skulle tjäna i samhället.

Beroende på hur man tolkar texten kan man till och med säga att tjänaren hade ett uppdrag på kosmiskt plan.

Teologer och predikanter har i historien haft många tolkningar om vem Jesajas "tjänare" egentligen är. En del hävdar att det är Israels folk, medan andra menar att tjänaren är Messias som folket längtade efter.

Kapitel 40-55 i Jesajaboken skrevs när Israels folk var i fångenskap. De som hade deporterats till Babylon levde som tjänstefolk, och de som var kvar i Jerusalem var obetydliga ur stormakts perspektiv. Mitt i deras upplevelse av utsatthet och obetydlighet fick de ett hoppfullt budskap från Gud om vikten av obemärkt tjänst. Etiken i de tio budorden (Moseböckerna) blev nedtecknade under exiltiden i Babylon. Och profeternas uppmaningar till rättvisa och skydd för de svaga kom att bli inflytelserika vägmarken för det goda livet och samhället dit man deporterades. Deras ord var viktiga för medborgarrättsrörelsen och de är viktiga för oss än idag.

De första kristna kände igen Jesus i Jesajas sånger om tjänaren Jesus' sätt att tjäna Gud var lika fredlig, omsorgsfull och diskret som beskrivningen av "tjänaren" i Jesajas bok. Jesus jordiska liv blev ett slags symbolisk gestaltning av Israels egen historia, fast utan att han gick vilse.

I dagens evangelietext övertalade Jesus Johannes Döparen att döpa honom. På det sättet identifierade sig Jesus till fullo med Israels brustenhets, som också var hela mänsklighetens brustenhets. Jesus dop i Jordanfloden påminner om Israeliternas övergång till det förlovade landet, fast nu öppnade Jesus vägen till ett nytt rike som inte berodde på geografiska gränser; Guds rike.

I början av Matteusevangeliet undervisar Jesus folket om ordningen i Guds rike, och den så kallade "Bergspredikan" kännetecknas av en radikal omprioritering av vad som är viktigt i livet. En av de viktigaste principerna som Jesus lyfter fram där är att "Gud ser i det fördolda" och belönar dem som tjänar i Guds rike.

Tre gånger i dagens gammaltestamentliga läsning står det att Guds utvalda tjänare skulle "föra ut rätten" till folket. Det uttrycket betyder att tjänaren ska ge samhället grunden för det verkligt sanna, goda och sköna.

Den senaste veckan har gett oss ovanligt mycket stoft för samtal om vad som är rätt och riktig – båda här i Sverige och i det politiska dramat i USA. Många kloka analyser har skrivits, och uppmaningar att avgå har ropats högt och tydligt från olika håll till ett flertal ledare.

Jag stöder den goda demokratiska principen att hålla ledare ansvariga för deras handlingar. Men jag undrar om inte vår tid har gett oss den felaktiga föreställningen att ingenting viktigt kan åstadkommas utan en stor mängd oväsen och uppmärksamhet? Håller vi på att tappa tron att det är möjligt att "föra ut rätten" på ett sätt som är försynt?

Om vi begränsar "att föra ut rätten" till de stora och synliga fallen som har sålt tidningar den gångna veckan, tänker vi alldeles för snävt. Det är frestande att hålla "rätten" på den höga och avlägsna nivån, för då kan vi föreställa oss att det inte berör oss själva. Men att "föra ut rätten" handlade för Jesaja och för Jesus mindre om att avsätta några hövdingar, och mer om att ordna om livet och samhället så att även de svaga och utsatta kunde leva med trygghet och värdighet.

Jesus rikes kraft att åstadkomma förändring i världen kommer inte genom världslig politisk makt. Kraften finns i himmelrikets osynliga närvaro här och nu, och det är den kraften Gud ber oss att lita på. Det finns i Guds heliga ande som svävar över våra liv och gör oss, de döptas gemenskap, till redskap för den nya skapelsen. Guds rikes kraft finns i oss som har hört och drabbats av Guds kallelse att vara Guds älskade barn.

Redan under 300-talet funderade kyrkofadern Augustinus om vad det betyder att älska och vara älskad. Svaret som Augustinus tycks ha landat i

var att "jag vill att du ska finnas." Att älska är alltså att säga att jag vill att du ska finnas. Det är budskapet vi förmedlar till varandra när vi tjänar våra nära och kära, när vi hjälper grannar och kollegor, och när vi är tjänare i församlingen.

"Vi vill att du skall finnas" är också budskapet vi förmedlar till andra människor genom vår diakoni, som för det mesta går obemärkt av samhället runt omkring oss.

"Jag vill att du skall finnas" var Guds budskap till Jesajas tjänare och till Jesus och därigenom är det Guds budskap till hela mänskligheten. Den kärleken är grunden för vårt liv och vår tjänst.

Jesus identifierade sig med oss och all vår brustenhets när han döptes av Johannes i Jordanfloden. Han blev döpt till att vara Herrens tjänare, så att vi ska kunna dela hans identitet som Guds älskade barn och tjänare.

De goda nyheterna för oss idag är att all tjänst vi gör i kärlek till Gud och våra medmänniskor ses av Gud, och all vår tjänst är en del av Guds förvandling av vår värld. Amen.